

SXEDIO.FA1

19.3.1943: ΚΟΡΥΦΩΝΕΤΑΙ Η ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ. ΑΠΟΤΥΓΧΑΝΟΥΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΛΗΡΙΔΗ-ΔΕΡΒΗ ΜΕ ΚΟΙΝΟ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ

Η προεκλογική εκστρατεία στη Λευκωσία στις δημοτικές εκλογές του **1943** ήταν πραγματικά πολύ έντονη.

Ο Θεμιστοκλής Δέρβης, επικεφαλής Εθνικού Συνδυασμού, έριξε όλο το βάρος της προεκλογικής του εκστρατείας στο γεγονός ότι τον Ιωάννη Κληρίδη, που ηγείτο Εθνικολαϊκού Συνδυασμού, υποστήριζε το ΑΚΕΛ.

Οι ομιλητές που υποστήριζαν το συνδυασμό που ήταν κυρίως μέλη του συνδυασμού του Δέρβη δεν έχαναν ευκαιρία να το αναφέρουν αυτό καλούντες τη Δεξιά να καταψηφίσει το "συνοδοιπόρο" Κληρίδη.

Σύμφωνα με το "Νέο Κυπριακό Φύλακα (**18.3.43**) ο Δέρβης είπε σε μια από τις δεκάδες ομιλίες που εκφώνησε στο άνοιγμα του Αγίου Αντωνίου ότι "η Εθνική τιμή απαιτεί μαύρισμα του κ. Κληρίδου, τον οποίον έχρισεν υποψήφιον, ο προπαγανδιστής των γνωστών αντιλήψεων, Πλουτής Σέρβας".

Και σε μια άλλη ομιλία του στον Τακτακαλά (Ν.Κ.Φ **19.3.43**) είπε πως "Η Λευκωσία δεν θα επιτρέψη να εκλεγεί δήμαρχος εκείνος τον οποίον υποδεικνύει ο εκ Λεμεσού Πλουτής Σέρβας".

Στις **21** Μαρτίου, ημέρα των εκλογών, η ίδια εφημερίδα σε σχόλιό της τόνιζε πάνω στο ίδιο μοτίβο:

"Η ώρα να εξασκήσετε ένα δικαίωμα και να εκτελέσετε ένα καθήκον έφθασε. Δείξτε το ύψηλό σας φρόνημα και την αφοσίωσιν σας στην εθνικήν ιδεολογίαν, την οποίαν δεν εκλόμισεν, δεν ήτο δυνατόν να κλονίση η προπαγάνδα του γυναικοπαζάρου των τριόδων, των καφενείων και άλλων τόπων.

Μαυρίστε λοιπόν τον Λαϊκόν Συνδυασμόν της Ακελο-κληριδικής συμμαχίας την οποίαν έχρισεν ο Πλουτής Σέρβας και με την δεξιάν και με την αριστεράν του, ενώ ο κ. Κληρίδης έκρινε ταπεινώς την

κεφαλήν, διά να δεχθή την ευλογίαν του δημιουργού και τεχνουργού του ΑΚΕΛ. Μαυρίστε τον Ιω. Κληρίδη και το επιτελείον του.

Και αφού τους μαυρίσετε, προσοχή με την σειράν που θα έχουν οι κάλπες όταν θα παίρνετε θέσιν μπροστά θα κερδίσετε την μάχην και θάχετε την αυριανήν χαράν της ΝΙΚΗΣ, νίκης ολοκληρωτικής. Το συμφέρον της Λευκωσίας και της Κύπρου μας απαιτεί να μαυρίσετε τους **8** του Λαϊκού Συνδυασμού και να ασπρίσετε και τους **8** του Εθνικού Συνδυασμού".

(Μεταγλώττιση)

"Η ώρα να εξασκήσετε ένα δικαίωμα και να εκτελέσετε ένα καθήκο έφθασε. Δείξτε το ύψηλό σας φρόνημα και την αφοσίωσή σας στην εθνική ιδεολογία, την οποία δεν εκλόνισεν, δεν ήτο δυνατόν να κλονίσει η προπαγάνδα του γυναικοπαζάρου των τριόδων, των καφενείων και άλλων τόπων.

Μαυρίστε λοιπόν το Λαϊκό Συνδυασμό της Ακελοκληριδικής συμμαχίας την οποία έχρισεν ο Πλουτής Σέρβας και με την δεξιά και με την αριστερά του, ενώ ο κ. Κληρίδης έκρινε ταπεινά την κεφαλή, γιά να δεχθεί την ευλογία του δημιουργού και τεχνουργού του ΑΚΕΛ. Μαυρίστε τον Ιω. Κληρίδη και το επιτελείο του.

Και αφού τους μαυρίσετε, προσοχή με την σειρά που θα έχουν οι κάλπες όταν θα παίρνετε θέση μπροστά θα κερδίσετε τη μάχη και θάχετε την αυριανή χαρά της ΝΙΚΗΣ, νίκης ολοκληρωτικής. Το συμφέρο της Λευκωσίας και της Κύπρου μας απαιτεί να μαυρίσετε τους **8** του Λαϊκού Συνδυασμού και να ασπρίσετε και τους **8** του Εθνικού Συνδυασμού".

Από πλευράς του Λαϊκού συνδυασμού του Ιωάννη Κληρίδη μίλησαν στις διάφορες προεκλογικές συγκεντρώσεις εκτός από τον ίδιο και τα μέλη του Συνδυασμού του και παράγοντες του ΑΚΕΛ και γενικά της Αριστεράς όπως οι Ανδρέας Ζιαρτίδης μετέπειτα

Γ.Γ. της ΠΕΟ και Χαρίλαος Γιαπανάς, μετεπειτα δημοσιογράφος της εφημερίδας "Η ΧΑΡΑΥΓΗ".

Ο Κληρίδης και οι άλλοι ομιλητές στήριξαν την προεκλογική τους εκστρατεία, εκτός από τις υποσχέσεις για μια καλύτερη πρωτεύουσα, πάνω στο γεγονός ότι ο Δέρβης ήταν διορισμένος και υποστήριζε πάντοτε το διοριστικό σύστημα για να παραμένει δήμαρχος και στο ότι επανειλημμένα είχε ευχαριστήσει τον Κυβερνήτη Πάλμερ για τα έργα που είχε κάμει ώστε να δείξουν τη σύμπραξη του με το αποικιακό καθεστώς.

Στις 15 Μαρτίου 1943, οι Ιωάννης Κληρίδης, Κώστας Μιχαηλίδης, Στέλιος Ιακωβίδης (Μετέπειτα αρχισυντάκτης της ΧΑΡΑΥΓΗΣ) και άλλοι μίλησαν στο άνοιγμα του Κολοκάση και σύμφωνα με τον "Ανεξάρτητο" (16.3) "όλοι οι ομιληταί υπεγράμμιζον την πολιτική σημασία τη οποίαν ενέχουν αι προσεχείς δημοτικά εκλογαί και εκάλουν τον λαόν να μαυρίση τους διωρισμένους και τους εκπροσώπους της δεκαετίας".

Χιλιάδες λαού έψαλαν μάλιστα κατά την ίδια εφημερίδα και το πιο κάτω τραγούδι:

Τον Δέρβην θα μαυρίσωμεν
και τον Κληρίδην θα ασπρίσωμεν
Και στη δεκαετία
θα κάνουμε λαμπρή κηδεία

Ο ίδιος επίσης ο Αρχηγός του συνδυασμού Ιωάννης Κληρίδης μιλώντας στη Λευκωσία στις 19 Μαρτίου είπε κατά τον "Ανεξάρτητο" της 20ης Μαρτίου:

"Συνεχίζων ο κ. Κληρίδης ανέφερεν ότι η όλη στάσις του κ. Δέρβη κατά την Παλμερικήν περίοδον υπήρξεν αντιλαϊκή και δεν συνήδε ποσώς προς τας εθνικάς αξιώσεις και πόθους του λαού. Ο κ. Δέρβης υπήρξεν εκείνος, ο οποίος συνέτεινε κυρίως εις την συνέχισιν του ανελευθέρου καθεστώτος της 12ετίας και εκείνος όστις υπέβαλεν αίτησιν προς το Υπουργείον των Αποικιών διά την προστασίαν της θητείας του Πάλμερ".

(Μεταγλώττιση)

"Συνεχίζοντας ο κ. Κληρίδης ανέφερε ότι η όλη στάση του κ. Δέρβη κατά την Παλμερική περίοδο υπήρξε αντιλαϊκή και δεν ήταν σύμφωνη καθόλου με τις εθνικές αξιώσεις και πόθους του λαού. Ο κ. Δέρβης υπήρξε εκείνος, ο οποίος συνέτεινε κυρίως στη συνέχιση του ανελεύθερου καθεστώτος της 12ετίας και εκείνος ο οποίος υπέβαλε αίτηση προς το Υπουργείο των Αποικιών για την προστασία της θητείας του Πάλμερ".

Και στις 21 Μαρτίου, ημέρα των εκλογών, ο "Ανεξάρτητος" καλώντας τους ψηφοφόρους να μαυρίσουν το Δέρβη έγραφε:

"Λευκωσιάται, η ΕΘΝΙΚΗ ΤΙΜΗ και η εθνική μας ΥΠΟΘΕΣΙΣ προσβλέπουν σήμερα προς σας. Κάμετε όλοι ανεξαιρέτως το Πατριωτικόν σας καθήκον. Προσέλθετε εις τας κάλπας διά να θάψετε στο μαύρο, την εφιαλτικήν δεκαετίαν και τους στραγγαλιστάς των δικαιωμάτων του λαού".

(Μεταγλώττιση)

"Λευκωσιάτες, η ΕΘΝΙΚΗ ΤΙΜΗ και η εθνική μας ΥΠΟΘΕΣΙΣ προσβλέπουν σήμερα σε σας. Κάμετε όλοι ανεξαιρέτα το Πατρικό σας καθήκον. Προσέλθετε στις κάλπες για να θάψετε στο μαύρο την εφιαλτική δεκαετία και τους στραγγαλιστές των δικαιωμάτων του λαού".

Οι δύο συνδυασμοί έφθασαν στις εκλογές χωρίς να καταστεί δυνατή η προσέγγιση τους. Μια τέτοια προσπάθεια έκαμε ο Οδυσσέας Τσαγγαρίδης, φίλος του Κληρίδη που κάλεσε σε σύσκεψη παράγοντες από τη Λευκωσία και τις άλλες πόλεις (Χρ. Πελίδης, Σπ. Χριστοδούλου, Τ. Ευαγγελίδης, Γ. Παρασκευαΐδης, Β. Μαρκίδης, Δ. Ν. Δημητρίου, Γ. Αραδιπιώτης, Κλ. Λυσιώτης, Δ. Ιερίδης, Φειδ. Κυριακίδης, Ζ. Ρωσίδης, Αργ. Δρουσιώτης, Ι. Αραούζος, Χαρα. Δημητριάδης, Σ.

Χρίστης, Ε. Χαραλαμπίδης, Κ. Κωνσταντινίδης, Χρ. Ταλιαδώρος, Ο. Ελληνόπουλος, Π. Τουμαζής) και άλλους.

Η σύσκεψη έγινε στις **16** Μαρτίου στο "Πάλας Χοτέλ".

Στη σύσκεψη προτάθηκε, όπως, όσοι είχαν διορισθεί επί παλμεροκρατίας, να αποχωρήσουν ώστε να γίνει κοινός συνδυασμός, αλλά οι υποστηρικτές του Δέρβη έφερναν ένσταση.

Στις προσπάθειες είχε να αναμιχθεί και ο Τοποτηρητής του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου Λεόντιος. Όμως ο Δέρβης σαν κλήθηκε από το Λεόντιο να το συναντήσει αρνήθηκε. Εγραψε σχετικά η "Ελευθερία" στις **17** Μαρτίου για τις προσπάθειες για καταρτισμό κοινού συνδυασμού:

" Ο Τοποτηρητής καλέσας παρ' εαυτώ τον κ. Δέρβην, όστις όμως δεν μετέβη και τον κ. Γ. Πούλιαν, όστις εδήλωσεν αυτώ, ότι είναι έτοιμος να αποσύρη την ιδικήν του υποψηφιότητα, υπό τον όρον ότι θα εγίνετο δεκτός και εκ του "Λαϊκού Συνδυασμού" ως Δήμαρχος ο κ. Δέρβης. Βολιδοσκοπηθέντες υπό της Αυτού Πανιερότητος επί της προτάσεως ταύτης του κ. Πούλια οι υποψήφιοι του "Λαϊκού Συνδυασμού" απέρριψαν κατηγορηματικώς ταύτην, δηλώσαντες ότι θα εδέχοντο να προέλθουν εις συνεννοήσεις προς συμβιβασμόν, εάν απέσυρον την υποψηφιότητα των οι τρεις "διωρισμένοι" του αντιπάλου των συνδυασμού".

(Μυταγλώττιση)

" Ο τοποτηρητής αφού κάλεσε ενώπιον του τον κ. Δέρβη, ο οποίος όμως δεν μετέβη και τον κ. Γ. Πούλιαν, ο οποίος του δήλωσε ότι είναι έτοιμος να αποσύρει τη δική του υποψηφιότητα, υπό τον όρο ότι θα γινόταν δεκτός και από το "Λαϊκό Συνδυασμό" ως Δήμαρχος ο κ. Δέρβης.

Αφού βολιδοσκοπήθηκαν από την Αυτού Πανιερότητα στην πρόταση της του κ. Πούλια οι υποψήφιοι του "Λαϊκού Συνδυασμού" την απέρριψαν

κατηγορηματικά, αφού δήλωσαν ότι θα δέχονταν να προέλθουν σε συνεννοήσεις προς συμβιβασμό, εάν απέσυραν την υποψηφιότητα τους οι τρεις "διορισμένοι" του αντιπάλου τους συνδυασμού".